



**POLITIKA UPRAVLJANJA
INTELEKTUALNIM
VLASNIŠTVOM NA
UNIVERZITETU
U SARAJEVU**



Politika upravljanja intelektualnim vlasništvom na Univerzitetu u Sarajevu

SADRŽAJ

MISIJA I VIZIJA POLITIKE UPRAVLJANJA INTELEKTUALNIM VLASNIŠTVOM NA UNIVERZITETU U SARAJEVU	3
DOMET POLITIKE	4
DEFINICIJE	4
KOMISIJA ZA INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO	7
URED ZA UPRAVLJANJE INTELEKTUALNIM VLASNIŠTVOM /UIIV	8

Univerzitet u Sarajevu

Sarajevo, juli 2019. godine

MISIJA I VIZIJA POLITIKE UPRAVLJANJA INTELEKTUALNIM VLASNIŠTVOM NA UNIVERZITETU U SARAJEVU

Ovim dokumentom želimo iskazati svoju predanost zaštiti intelektualnog vlasništva, nastalog na Univerzitetu u Sarajevu (u daljnjem tekstu UNSA), a u cilju podrške ekonomiji koja se zasniva na znanju, promovisanju inovacija, kreativnosti, zapošljavanju i unapređenju konkurentnosti.

Osnovna misija Univerziteta u Sarajevu (UNSA) jeste jačanje pozicije institucije kao savremenog univerziteta evropskog kvaliteta. To uključuje naučno-istraživački/umjetničko-istraživački rad, poticanje inovacija i saradnje sa privredom, a što implicira potrebu UNSA da osigura intelektualno vlasništvo nastalo u njegovom okviru i uredi način njegove primjene. Misija kreiranja Politike upravljanja intelektualnim vlasništvom (u daljnjem tekstu Politika) je stvaranje poticajne klime i okvira za naučno-istraživački/umjetničko-istraživački rad nastavnog osoblja, domaćih i stranih istraživača i studenata na UNSA, koji će rezultirati nastankom intelektualnih dobara (pronalazaka, dizajna, autorskih djela i sl.) koja sadrže ekonomski potencijal.

UNSA je posvećen misiji osiguranja da predmeti zaštite intelektualnog vlasništva, koji nastanu iz naučno-istraživačkog/umjetničko-istraživačkog rada u njegovom okviru budu iskorišteni u skladu s ciljevima proklamovanim u Zakonu o visokom obrazovanju i Statutu UNSA, te u skladu s njegovim pravnim obavezama i to kako u korist samog UNSA, tako i stvaralaca tih intelektualnih tvorevina, ali i društvene zajednice.

Svrha Politike je da omogući što lakši i širi pristup intelektualnom vlasništvu nastalom u okviru UNSA kao i poticanje komercijalizacije intelektualnih tvorevina uz zaštitu imovine UNSA i prava istraživača. Zatim, da potakne širu upotrebu intelektualnih dobara s ekonomskim potencijalom, koja su rezultat naučno-istraživačkog/umjetničko-istraživačkog rada na UNSA na način, da se osigura uređen i jednostavan pristup i komunikacija sa privrednim sektorima, koji imaju potrebu za tim dobrima, a sve u cilju uzajamne saradnje i sticanja ekonomske koristi za sve uključene strane.

Politika upravljanja intelektualnim vlasništvom na UNSA ima za cilj da osigura smjernice akademskom osoblju, administrativnom osoblju, studentima, vanjskim saradnicima i gostujućem osoblju za upravljanje intelektualnim vlasništvom UNSA i njegovih organizacionih jedinica, a u svrhu prepoznavanja, utvrđivanja, zaštite i komercijalizacije intelektualnog vlasništva nastalog u okviru UNSA.

Nastojanje Politike je da se uspostavi prvi korak ka stvaranju pravnog okvira – u vidu jasnih i transparentnih procedura i pravila za upravljanje/menadžment i komercijalizaciju intelektualnih dobara nastalih na UNSA, te da se osiguraju uslovi i mehanizmi za pretvaranje rezultata naučno-istraživačkog/umjetničko-istraživačkog rada nastalog na UNSA u proizvode, usluge i procese, tj. u komercijalna intelektualna dobra. Također se kroz ovu Politiku nastoji poticati nastavno osoblje, domaći i strani istraživači i studenti na UNSA da kreiraju upravo takva intelektualna dobra i prepoznaju ekonomski potencijal svojih intelektualnih kreacija.

UNSA ima iznimno važnu ulogu u prepoznavanju potreba tržišta rada i s tim u vezi doprinosi razvoju lokalnog i regionalnog gospodarstva. UNSA putem usvajanja ove Politike također potiče razvoj malog poduzetništva s fokusom na promicanje nacionalnih vrijednosti

(biodiverzitet, šume, organski uzgoj, autohtone sorte, autohtone pasmine, autohtoni muzički instrumenti i sl.)

Konačno, prema općem principu podrške i u skladu sa principom balansa UNSA će nagraditi i na druge načine poticati nastavno osoblje, domaće i strane istraživače i studente čiji rezultati naučno-istraživačkog/umjetničko-istraživačkog rada generiraju prava intelektualnog vlasništva, koja su ekonomski i društveno relevantna.

Ciljevi Politike upravljanja IV bit će realizirani kroz donošenje Akcionog plana i Pravilnika o upravljanju intelektualnim vlasništvom na UNSA.

DOMET POLITIKE

Ova Politika primjenjuje se na cjelokupno intelektualno vlasništvo (IV) nastalo na UNSA, a posebno od strane lica u radnom odnosu na UNSA, studenata i vanjskih saradnika.

Prethodno intelektualno vlasništvo. Nakon početka zaposlenja/ imenovanja/ angažmana/ studija, lica u radnom odnosu, studenti i vanjski saradnici dužni su prijaviti postojeće IV koje žele isključiti iz primjene ove Politike zbog njegovog nastanka prije početka rada/ zaposlenja/ imenovanja na UNSA.

Dejstvo. Ova Politika primjenjuje se na sva lica u radnom odnosu, studente i vanjske saradnike UNSA, čije naučno-istraživačko/umjetničko-istraživačko djelovanje u okviru UNSA rezultira u stvaranju intelektualnih tvorevina, koje se mogu zaštititi ili su zaštićene nekim pravom intelektualnog vlasništva.

Transparentnost. Ova Politika i njeni prateći informativni dokumenti, te pravni akti, koji će biti usvojeni na njenom osnovu, će biti dostupna na internet stranici UNSA. Pored toga, uputa na ovu Politiku će biti napravljena i u akademskim katalozima ili njihovim ekvivalentima. Navedena referenca će biti dovoljno detaljna kako bi se omogućio lak pristup cjelokupnom tekstu Politike.

DEFINICIJE

Ne dovodeći u pitanje primjenjive zakone, za potrebe ove Politike, dole navedeni pojmovi imaju sljedeće značenje. Pojmovi u jednini i muškom rodu podrazumijevaju i množinu i ženski rod.

Autor: Fizičko lice, koje je stvorilo autorsko djelo u okviru UNSA.

Autorsko djelo: Individualna duhovna tvorevina iz oblasti književnosti, nauke i umjetnosti ili drugog oblika stvaralaštva, bez obzira na način i oblik izražavanja.

Biljna sorta: Grupa bilja unutar najniže botaničke sistematske jedinice, koju je, bez obzira na to da li ispunjava druge uslove za zaštitu, moguće okarakterizirati po osobinama koje potiču iz određenog genotipa ili kombinacije genotipova, razlikovati od bilo koje druge grupe biljaka barem po jednoj od navedenih osobina, te smatrati sistematskom jedinicom ako se te osobine u toku razmnožavanja ne mijenjaju.

CIR. Centar za istraživanje i razvoj Univerziteta u Sarajevu.

Dizajn: Trodimenzionalni ili dvodimenzionalni vanjski izgled cijelog proizvoda, ili njegovog dijela, koji je određen njegovim vizuelnim karakteristikama, posebno linijama, konturama, bojama, oblikom, teksturom i/ili materijalima od kojih je proizvod sačinjen, ili kojima je ukrašen, kao i njihovom kombinacijom.

Dizajner: Fizičko lice, koje je stvorilo novi trodimenzionalni ili dvodimenzionalni vanjski izgled cijelog proizvoda, ili njegovog dijela u okviru UNSA.

Intelektualno vlasništvo (IV). Svi rezultati intelektualnog rada u bilo kojoj oblasti UNSA koji uživaju ili mogu uživati zaštitu u skladu s pozitivnim propisima, koji uređuju oblast intelektualnog vlasništva u Bosni i Hercegovini (BiH) i koji uključuju, ali se ne reduciraju na:

- a. Autorska prava na i. a. književnim djelima, računarskim programima, bazama podataka, arhitektonskim djelima, naučnim djelima, fotografijama, dramskim djelima, djelima primjenjene umjetnosti i industrijskog oblikovanja, muzičkim djelima itd.)
- b. Prava srodna autorskim pravima (i. a. baze podataka, videogrami, fonogrami itd.)
- c. Patenti;
- d. Industrijski dizajn;
- e. Topografije integrisanog kola;
- f. Sorte biljaka i srodne informacije;
- g. poslovne tajne;
- h. tehnička unapređenja;
- i. know-how, informacije i podatke povezane sa gore navedenim; i
- j. bilo koji drugi rezultati intelektualnog rada koji su naručeni od strane UNSA, a koji nisu gore navedeni.

IV UNSA. Intelektualno vlasništvo čiji je predmet zaštite nastao uz pomoć resursa ili objekata UNSA i/ili u okviru ili u vezi sa poslovima radnog mjesta ili naučno-istraživačkog/umjetničko-istraživačkog projekta/angažmana na UNSA ili po uputstvima UNSA i čiji je nosilac u cijelosti ili dijelom UNSA.

Pronalazač: Fizičko lice koje je stvorilo pronalazak u okviru UNSA.

Tvorac biljne sorte: Lice koje je kreiralo ili otkrilo i razvilo novu biljnu sortu u okviru UNSA.

Stvaralac topografije integrisanog kola: Lice koje je stvorilo izvornu topografiju u okviru UNSA.

Stvaralac: Svako lice, uključujući, ali se ne reducirajući na autore, pronalazače, dizajnere itd. u statusu Zaposlenika, Studenta ili Vanjskog saradnika/Angažovanog lica koje je stvorilo određeni predmet zaštite IV u okviru UNSA, odnosno na koje se primjenjuje ova Politika.

Pomagači: Lica koja su djelujući u skladu s instrukcijama i uputama i obavljajući standardne zadatke pružala tehničku i sličnu podršku autorima, pronalazačima i drugim Stvaraocima predmeta zaštite IV nastale u okviru UNSA i na takav način posredno doprinijela njihovom nastanku, ali kojima ne pripada status Stvaralaca.

Univerzitet u Sarajevu (UNSA): Visokoškolska ustanova, koja utvrđuje i donosi Politiku upravljanja intelektualnom svojinom nastalom u njenom okviru.

Know-how: Svaki oblik tehničke informacije, praktičnog znanja, tehnike ili vještine, koji je u vezi sa proizvodnjom ili postizanjem određenog rezultata, a koje može, ali ne mora biti povezana sa nekim od IV UNSA.

Komercijalizacija. Bilo koji oblik korištenja predmeta zaštite IV namijenjenog za generiranje vrijednosti, a može biti u obliku utrživog proizvoda, procesa ili usluge, komercijalnog povrata ili druge koristi za društvo i/ili UNSA.

Komisija za intelektualno vlasništvo: Tijelo uspostavljeno od strane UNSA nadležno za razvoj i implementaciju ove Politike i pružanje strateških smjernica Ureda za upravljanje intelektualnim vlasništvom.

Obrazac za Prijavu IV-a. Obrazac koji popunjava stvaralac prilikom prijave stvorenog predmeta zaštite intelektualnog vlasništva nastalog u okviru UNSA.

Patent: Pravo kojim se štiti novo rješenje određenog tehničkoj problema, koje se materijalizuje u pronalasku.

Poslovna tajna: Informacija za koju je očito da bi prouzrokovala ekonomsku ili drugu štetu interesima UNSA ako dođu u posjed trećeg lica bez saglasnosti UNSA, a koje može, ali ne mora biti povezana sa nekim od IV UNSA i koje UNSA određuje svojim internim aktima.

Prethodno IV. Bilo koje postojeće IV koje pripada licima na koje se primjenjuje ova Politika, a koje je nastalo prije početka njene primjene na iste.

Student: Fizičko lice upisano na UNSA na bilo koji ciklus studija (uključujući i studente koji učestvuju u nekom od programa razmjene), koje studij pohađa redovno, vanredno, učenjem na daljinu ili kombiniranjem ova tri modela studiranja na način utvrđen Statutom UNSA.

Tehnička unapređenja: Svaki vid racionalizacije rada koji nastaje primjenom poznatih tehničkih sredstava i postupaka, kojim se može postići uvećanje dobiti, proizvodnosti rada, kvaliteta proizvoda, ušteda, poboljšanje zaštite i unapređenja životne sredine, zaštite na radu i sl.

Tijelo za komercijalizaciju. Kompanija koja ima pristup IV-u UNSA, putem bilo kojeg ili više različitih dostupnih načina komercijalizacije, a koje može imati i oblik spin-off-a ili start-up-a.

Topografija integrisanog kola: Skup povezanih slika, zabilježenih ili kodiranih na bilo koji način, koje predstavljaju trodimenzionalnu matricu slojeva od kojih je integrirano kolo sastavljeno, pri čemu svaka slika sadrži cjelinu ili dio matrice poluprovodničkog proizvoda u svakoj fazi njegove proizvodnje.

Ugovor o istraživanju: Ugovor koji Stvaralac zaključuje sa UNSA za učešće u realizaciji naučno-istraživačkog/umjetničko-istraživačkog projekta u okviru UNSA ili ugovor koji UNSA/organizacione jedinice zaključuje sa drugim pravnim ili fizičkim licem za učešće u realizaciji naučno-istraživačkog/umjetničko-istraživačkog projekta u okviru UNSA.

Ured za upravljanje intelektualnim vlasništvom (UUIV): Tijelo uspostavljeno od strane UNSA nadležno za upravljanje i komercijalizaciju IV stvorenog u okviru UNSA.

Vanjski saradnik/angažovano lice: Fizičko lice koje je nije u radnom odnosu na UNSA, ali je po osnovu ugovora (i. a. za naučno-istraživački/umjetničko istraživački projekat, obavljanje određenih poslova i zadataka i sl.) angažovano da djeluje u okviru UNSA.

Zaposlenik UNSA: Fizičko lice koje je u radnom odnosu na UNSA i podvodi se pod status akademskog ili naučnoistraživačkog osoblja u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo ili je u radnom odnosu na UNSA u bilo kojoj tehničkoj, administrativnoj, stručnoj ili drugoj službi.

KOMISIJA ZA INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO

Svrha. UNSA će uspostaviti Komisiju za IV za nadgledanje implementacije i evolucije ove Politike i pružanje strateških smjernica Uredu za upravljanje intelektualnim vlasništvom.

Struktura Komisije. Komisija za IV sastojat će se od predstavnika grupacija i menadžmenta univerziteta koji imaju ekspertizu u području zaštite intelektualnog vlasništva kojim će predsjedavati viši odgovorni službenik ili drugi imenovani član. Komisiju imenuje Senat UNSA.

Odgovornosti. Komisija za IV je tijelo koje utvrđuje prijedlog odluke o razvoju i određivanju strategije upravljanja IV i komercijalizacije IV, koje se usvajaju na senatu.

Detaljne odredbe o uspostavljanju UUIV, o njegovom sastavu, principima djelovanja, nadležnostima, pravima, obavezama, te načinu upravljanja IV stvorenim u okviru UNSA bit će sadržane u Akcionom planu za upravljanje intelektualnim vlasništvom na UNSA i Pravilniku o upravljanju intelektualnim vlasništvom, koje će na temelju ove Politike usvojiti Senat UNSA.

Svrha. UNSA će uspostaviti UIIV unutar Centra za istraživanje i razvoj čija svrha će biti podrška istraživačima, upravljanje i komercijalizacija IV nastalom u okviru UNSA, na način koji će najučinkovitije promovisati razvoj i upotrebu za ekonomsku i društvenu korist.

Odgovornosti. Odgovornosti Ureda za upravljanje intelektualnim vlasništvom uključuju, ali nisu ograničene na:

- a. Podizanje svijest svih uposlenika, studenata i vanjskih saradnika UNSA o značaju zaštite i upravljanja IV;
- b. Upravljanje odnosima sa stvaraocima IV;
- c. Upravljanje IV-om;
- d. Upravljanje ugovorima iz oblasti IV;
- f. Upravljanje troškovima IV i distribucija prihoda, a u skladu sa pravilnikom o upravljanju intelektualnim vlasništvom

Pravilnik o upravljanju intelektualnim vlasništvom. Detaljnije odredbe o uspostavljanju UIIV, o njegovom sastavu, principima djelovanja, nadležnostima, pravima, obavezama, te načinu upravljanja IV stvorenim u okviru UNSA bit će sadržane u Akcionom planu za upravljanje intelektualnim vlasništvom na UNSA i Pravilniku o upravljanju intelektualnim vlasništvom, koje će na temelju ove Politike usvojiti Senat UNSA.

U izradi ove politike Komisija je koristila najbolje prakse iz regije i dokumente WIPO-a, te zakone koje reguliraju intelektualno vlasništvo u Bosni i Hercegovini.